

**СЛОВО
МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО
І ВСІЄЇ УКРАЇНИ ЕПІФАНІЯ
У ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ
З ДНЯ ОБ'ЄДНАВЧОГО СОБОРУ**

*Преосвященні владика, всечесні отці,
дорогі брати і сестри!
Слава Ісусу Христу!*

Сьогодні ми зібралися на спільну молитву для того, щоб найперше подякувати Богові за численні вияви Його милості до нашої Помісної Української Православної Церкви.

Три роки виповнилося від того дня, коли за рішенням Вселенського Патріарха, а також Помісних Соборів Української Автокефальної Православної Церкви та Української Православної Церкви Київського Патріархату в стінах Святої Софії Київської відбувся Об'єднавчий Собор. Тоді, натхнені благодаттю Духа Святого, ми подолали минулі розділення, з'єднавши українське православ'я довкола Київського престолу, відкривши шлях до отримання від Вселенського Патріарха Варфоломія та очолюваної ним нашої Матері-Церкви Томосу про автокефалію.

В історичному вимірі три роки здаються строком коротким, нібито незначним. Водночас досвід минулого показує, які надзвичайні зміни можуть статися за такий час.

Улітку ми святкували 30-ліття відновлення Незалежності України. Тоді, на зламі 80-х і 90-х років минулого століття, за такий самий короткий проміжок часу відбулися епохальні зміни: впала кремлівська імперія зла, поневолені нею народи стали на шлях свободи, в Україні після десятиліть атеїстичних державних гонінь розпочалося відродження церковного життя на засадах автокефалії. Водночас усе це сталося не раптово, випадково чи саме собою, але як підсумок десятиліть і навіть століть боротьби й праці багатьох поколінь.

Те саме стосується і Об'єднавчого Собору, подолання на ньому минулих розділень, утвердження Помісної Української Православної Церкви, отримання нею Томосу про автокефалію – усе це ми маємо як плід багатьох століть праці, молитви та боротьби.

Місце, в якому ми зараз підносимо подяку Богові, нагадує нам про це. Адже, за переданням, тут перший митрополит Ки-

ївський і всієї Русі святитель Михаїл ще в час хрещення Княжої держави заклав монастир. Тут, у Михайлівській Золотоверхій обителі, чотири століття тому в найскладніші для українського православ'я часи випробувань знаходився духовний центр відродженої Київської Митрополії, яку очолив святитель Іов (Борецький). Цей храм у чорні роки більшовицького терору був висаджений у повітря і здавалося, що згинув назавжди – але він воскрес із небуття, ставши символом воскресіння Української Церкви, української державності, символом непереможності Божої правди, символом успіху боротьби нашого народу за гідність і свободу.

Усвідомлення того, що три роки буття Православної Церкви України є лише продовженням її понад тисячолітньої історії, коріння якої сягає євангельської проповіді на наших землях апостола Андрія Першозваного, накладає на кожного з нас особливу відповідальність. Тому нам належить дбайливо зберігати плоди праці багатьох поколінь наших попередників, помножити їх та з гідністю передати наступникам. Нам належить вивчати уроки минулого, усвідомлювати виклики і небезпеки, уникати помилок, надихатися подвигами, не боятися труднощів. Адже на багатьох прикладах ми бачимо, як із Божою допомогою, маючи тверду віру, єднаючи зусилля, самовіддано працюючи, вірні працівники на ниві Господній навіть неможливе роблять реальністю.

Саме такою реальністю, про яку ще донедавна багато хто казав, що це неможливо, стала Православна Церква України. Пам'ятаєте ті голоси, які запевняли, що ніколи Вселенський Патріархат не надасть Українській Церкві Томосу про автокефалію? Які твердили, що українці не здатні єднатися, не здатні полишити минулі непорозуміння та чвари заради спільної доброї мети? Які казали, що ми не маємо досвіду і не здатні соборно розбудувувати власну Помісну Церкву?

Спільними зусиллями вірних, духовенства та єпископату за ці три роки було доведено, що ці голоси були неправдивими. Нам вдалося подолати численні зовнішні та внутрішні виклики, не допустити знищення добрих плодів Об'єднавчого Собору, зміцнити церковну єдність, утвердитися, як визнана Помісна Церква.

Видимим знаком наших досягнень став візит Вселенського Патріарха Варфоломія і наша спільна подячна молитва тут, у цих стінах, та у Святій Софії Київській. Уперше в історії Предстоятель нашої Церкви-Матері прибув до Української Право-

славної Церкви як автокефальної і успіх цього візиту, попри всі намагання недоброзичливців, засвідчив правильність рішень Об'єднавчого Собору і Патріаршого Томосу.

Безперечно, що наші досягнення й успіхи не можуть бути приводом для того, щоб заспокоїтися і вважати працю завершеною. Розбудова Церкви – неперервний процес, який щодня стикається з новими завданнями та викликами. Тому, дякуючи з глибини серця Богові за всі Його благодіяння, які були на нас, ми водночас підносимо до Нього гарячі молитви про допомогу, натхнення, мудрість, примноження сил, щоб і надалі ми плідно працювали й досягали нових добрих плодів.

Ми просимо Господа про перемогу і справедливий мир для України, про звільнення поневолених наших братів і сестер, які перебувають в полоні та в окупації. Ми просимо про захист для наших мужніх воїнів, які зараз оберігають Україну від супротивників та про спокій душ тих, хто віддав за неї своє життя. Ми просимо про подолання згубної пощесті. Ми просимо Спасителя, Його Пречисту Матір і всіх святих, які в Україні подвигами просяяли, пом'якшити серця наших православних братів і сестер, які дотепер ворогують проти нас, щоб і вони послідували рішенням Об'єднавчого Собору і Томосу про автокефалію та разом із нами розбудовували єдину Помісну Церкву.

Дорогі владыки, отці, брати і сестри!

Сердечне спасибі повноті нашої Помісної Української Православної Церкви, усім вам, хто зібрався сьогодні на цю подячну молитву, хто підносить такі ж молитви у всіх куточках України. Особисто хочу всім вам подякувати за підтримку, допомогу, співпрацю, які я бачу і відчуваю з вашого боку як Предстоятель, за ваші молитви про мене. Без усього цього хрест Предстоятеля стає непосильною ношею, але кожен із вас полегшує його.

Завершенням цих роздумів нехай стануть слова апостола Павла: «Бог [...] нехай сповнить усяку потребу вашу, за багатством Своїм у славі, Христом Ісусом. Богові ж і Отцеві нашому слава на віки віків. [...] Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь» (Флп. 4: 19–20, 23).